

УДК: 336.77; DOI: 10.31388/2519-884X-2020-42-121-127

Радченко Н.Г., к.е.н., доцент

nataliia.radchenko@tsatu.edu.ua

Марченко К.Ю., студентка 4 курсу

kat162marchenko@gmail.com

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

АНАЛІЗ РИНКУ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті проведено оцінку динаміки та структури обсягів кредитування у розрізі строків, валют, видів економічної діяльності. Визначено лідерів кредитного ринку в Україні. Проведено порівняльний аналіз кредитних продуктів та оцінені їх конкурентні переваги.

Ключові слова: банківське кредитування, кредитний портфель, асортимент кредитних продуктів, лідери кредитного ринку, порівняльний аналіз банків, відновлення кредитування.

JEL code classification: G21

Radchenko N.G., PhD, Ass.Prof

nataliia.radchenko@tsatu.edu.ua

Marchenko K.Ju., 4th year student

kat162marchenko@gmail.com

Dmytro Motorny Tavria State Agrotechnological University

ANALYSIS OF THE BANKING LOAN MARKET IN UKRAINE

Abstract. Research on credit relations between banks, households and business entities is relevant and important for all participants in the lending market.

Analysis of the statistics of the National Bank of Ukraine has allowed to set that in Ukraine the largest share of credit resources is concentrated in the sector "Non-financial corporations" and in the sector "households". Among the branches of economy, the banks most actively lend to the enterprises of wholesale and retail trade, processing industry and enterprises of agriculture. The banks' credit portfolio is represented, mainly by short-term loans up to 1 year.

Credit cards are the most common product of retail banks. In the context of the Cashless Economy strategy, credit card sales are a priority for banks. A fairly common product for banks is cash loan. The range of such products is quite wide, the conditions of lending to banks are very similar. What to look for when choosing this product? First, the loan amount. The second selection criterion is the loan term. In addition, the banks set certain age restrictions on the right to use the said credit product. "Car loan" has always been and remains relevant to the population. Equally popular for individuals is "Loan for the purchase of real estate". It should be noted that mortgage lending in Ukraine belongs to risky banking products, so not every bank is ready to offer a mortgage in the lending market.

Therefore, in the lending market in Ukraine there is a very wide range of credit products, which are at the same time very similar, but each of them has certain peculiarities by which banks try to compete with each other and attract the attention of the client. First of all, it is interest rate, commissions, percentage of down payment, minimum required monthly payment, age limits and more. But above all, the most important for the client is the cost of credit, which in recent years is very high compared to other countries in the world. It is this factor that restrains the growth of lending to individuals and legal entities and, accordingly, reduces the potential of banks to increase income and financial results.

Keywords: bank lending, loan portfolio, assortment of credit products, leaders of the credit market, comparative analysis of banks, resumption of lending.

Постановка проблеми. Кредит є важливою категорією ринкової економіки, що відображає реальні зв'язки і відносини економічного життя суспільства. Кредит завжди був і залишається важливим важелем у стимулюванні розвитку виробництва. Потреба в

розширенні виробництва при недостатці нагромаджених власних коштів, свідчить про те, що кредит необхідний вже функціонуючому суб'єкту господарювання, проте найбільше кредит необхідний для тих, хто планує організувати власну підприємницьку струк-

туру, але відчуває брак капіталу. Така сама ситуація виникає і у сфері споживання, де кредит необхідний для фізичних осіб, потреби яких не завжди співпадають з наявними заощадженнями. «Купуй зараз, плати потім» – такий принцип нормального функціонування економічних відносин [1]. Кредит, – писав Й. Шумпетер у своєму дослідженні «Теорія економічного розвитку», – дає змогу підприємцю завдяки формуванню попиту на необхідні йому засоби виробництва вилучати їх зі сфер традиційного застосування і тим самим спрямовувати розвиток економіки по новому шляху [2, с. 242-248]. Й. Шумпетер зазначав, що «...вихідною основою будь-якого процесу економічного розвитку є утворення нової комбінації у використанні наявних у суспільстві виробничих ресурсів. Саме підприємцю відводиться основна роль в забезпеченні переміщення наявних ресурсів. Це переміщення здійснюється за допомогою кредиту. Тільки на його основі стає можливим застосування наявного капіталу не у сфері, де його створено, а там, де він має більше всього шансів збільшити свою вартість».

Кредит важливий не тільки для розвитку підприємництва, а й для населення. В останні роки в більшості країн світу намічена динаміка зростання потреб людини. За даними статистики, темп приросту потреб людини значно переважає темпи приросту доходів домогосподарств. Для покриття дефіциту коштів найчастіше використовується позиковий капітал банківських установ. Споживче кредитування відіграє значну роль не тільки у забезпеченні соціальних потреб населення, а й впливає на розвиток економіки країни в усіх сферах, починаючи від виробництва та реалізації товарів та послуг до функціонування окремих ланок фінансової системи, в тому числі й державного бюджету [3, с. 182].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми формування та функціонування кредитного ринку в Україні виступають предметом наукових досліджень багатьох вітчизняних вчених. Зокрема, Коваленком В.В. були визначені основні проблеми розвитку системи регулювання та нагляду за кредитними установами, оцінено вплив кризових явищ на діяльність кредитних установ

[4, с. 93]. Шило Ж.С. розглядає ефективність функціонування кредитного ринку України в умовах децентралізації влади [5, с. 233]. Росола У.В. під час досліджень значну увагу приділила аналізу абсолютних та відносних показників кредитної діяльності та оцінила її вплив на фінансові результати банків [6, с.183-186]. Швець Ю.О. та Горбачов О.Є. визначили основні напрями вдосконалення кредитної діяльності банків [7, с. 796]. Незважаючи на достатній обсяг досліджень у даній сфері, кредитний ринок, кредитна політика банків перебуває у центрі постійної уваги з боку Національного банку України, користувачів банківських послуг й самих кредиторів.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження сучасного стану ринку банківського кредитування України.

Виклад основного матеріалу. Слід зазначити, що відновлення кредитування виступає одним із пріоритетних напрямків стратегії Національного банку України [8]. 3 липня 2018 року Верховною радою України прийнято закон, направлений на стимулювання розвитку ринку кредитування та підвищення довіри у відносинах між фінансовими установами та споживачами фінансових послуг. Отже, дослідження кредитних відносин між банками, населенням та суб'єктами господарювання на сучасному етапі є актуальним та важливим для усіх учасників ринку кредитування.

Загальний обсяг виданих банками позик мав тенденцію до зростання, починаючи з 2016 року. За даними НБУ [8], на кінець 2018 року кредитний портфель становив 1073131 млн. грн., що лише на 5 % більше ніж у 2014 році до початку процесу реформування. Найбільша питома вага кредитних ресурсів зосереджена у секторі «Нефінансові корпорації» - 78% та у секторі «Домашні господарства» - 21%. Серед галузей економіки найбільш активно банки кредитують підприємства оптової та роздрібної торгівлі, переробну промисловість та підприємства галузі сільського господарства. Нестабільна політична та економічна ситуація в країні вплинула на строковість кредитних угод. За даними НБУ, на кінець серпня 2019 року кредитний портфель банків на 48% представлений короткостроковим кредитами до 1

року, 32% складають кредити від 1 до 5 років та лише 20% - довгострокові (більше 5 років). Якщо проаналізувати кредитний портфель за видами валют, то зазначимо, що 61% загального обсягу виданих позик у національній валюті. Значний обсяг кредитних ресурсів зосереджений у 3-х областях України – Київська, Дніпропетровська та Харківська. Найнижчі показники кредитування у Закарпатській та Чернігівській областях.

Стримуючим фактором прискорення темпів кредитування як фізичних так і юридичних осіб вже протягом багатьох років залишається висока вартість кредитів. Аналіз динаміки облікової ставки НБУ [8], процентної ставки за кредитами фізичних та юридичних осіб показав, що вартість кредитних продуктів для фізичних осіб завжди вища за

вартість кредитів для суб'єктів господарювання. Найбільший розрив між ставками юридичних та фізичних осіб був у 2016 році, коли облікова ставка дорівнювала 14%, ставка для суб'єктів господарювання – 17,2%, а для фізичних осіб – 36,2%.

На початку жовтня 2019 року на ринку кредитування свої послуги та продукти пропонували 76 банківських установ [8]. Асортимент продуктів та послуг банків дуже широкий та направлений на максимальне задоволення потреб суб'єктів господарювання та населення. Із загальної чисельності банківських установ щороку визначають ТОП – 10 банків найбільших за обсягом кредитування для фізичних осіб та окремо для юридичних осіб. Лідери кредитування 2019 року визначені в таблиці 1.

Таблиця 1

ТОП-10 найбільших банків за обсягом кредитів фізичним та юридичним особам

№	Банк	Кредити фізичним особам, тис. грн.	Банк	Кредити юридичним особам, тис. грн.
1	ПРИВАТБАНК	25 099 122	ОЩАДБАНК	63 205 832
2	УКРСОЦБАНК	10 061 711	Укрексімбанк	56 845 050
3	АЛЬФА-БАНК	5 642 902	СБЕРБАНК	38 636 560
4	ОТП БАНК	5 441 036	ПРИВАТБАНК	32 076 259
5	УкрСиббанк	4 049 774	Райффайзен Банк Аваль	25 551 887
6	ПУМБ	3 650 530	АЛЬФА-БАНК	20 790 981
7	Райффайзен Банк Аваль	3 558 492	Промінвестбанк	19 804 134
8	ОЩАДБАНК	3 347 560	АБ УКР-ГАЗБАНК	19 776 396
9	А - БАНК	2 371 889	ПУМБ	19 723 435
10	КРЕДОБАНК	2 357 538	УкрСиббанк	15 144 228

Джерело: Офіційний сайт Фориншурер - <https://forinsurer.com/ratings/banks> [9]

Отже, з огляду на дані таблиці 1, у 2019 році лідерами у кредитуванні фізичних та юридичних осіб визнані наступні банківські установи:

- Приватбанк;
- ПУМБ;
- Альфа-Банк;
- Райффайзен Банк Аваль;
- Ощадбанк;
- УкрСиббанк.

Кредитні продукти банків направлені на задоволення різних потреб фізичних та юри-

дичних осіб. Зосередимо увагу на сегменті «Приватні (фізичні) особи».

Так, фізичні особи найчастіше звертаються до банків з метою отримання готівкових коштів, кредитних карток, споживчих кредитів, кредитів на купівлю нерухомості, тощо.

Найбільш розповсюдженим продуктом банків для населення є кредитні картки. В умовах реалізації стратегії «Cashless economy», продаж кредитних карток для банків має пріоритетне значення. Слід відмітити, що цей банківський продукт пропонує

кожна банківська установа. Проаналізуємо ринку. які умови пропонують лідери банківського

Таблиця 2

Банківський продукт – «Кредитна картка»

Показник	Банківські установи				
	Приватбанк	Альфа-Банк	ПУМБ	УкрСиббанк	Райффайзен банк Аваль
	Картка "Універсальна" "Бонус Плюс"	"Максимум"	"ВСЕМОЖУ"	Картка з лімітом	Кредитна картка "100 днів"
Кредитний ліміт, грн.	до 50 000 грн.	до 200 000 грн.	до 200 000 грн.	до 50 000 грн.	до 100 000 грн.
Пільговий період, дні	до 55 днів	до 62 днів	до 62 днів	до 56 днів	до 100 днів
Відсоток на залишок власних коштів, %	7%				
Cashback	20%	20%	x	x	x
Мін щомісячний платіж від суми заборгованості	5%, але не менше 100 грн.	5%, але не менше 50 грн.	3%	7%	5%

Систематизовано автором за даними офіційних сайтів банківських установ [10, 11, 12, 13, 14]

Отже, Приватбанк продає картку «Універсальна» з кредитним лімітом до 50.000 грн. та пільговим періодом до 55 днів. Кредитний ліміт у розмірі 50.000 грн. та пільговий період до 56 днів пропонує УкрСиббанк, але в Приватбанку мінімальний щомісячний платіж від суми заборгованості на 2% нижче ніж в УкрСиббанку. Максимальний кредитний ліміт у розмірі 200 000 грн. пропонують Альфа-Банк та ПУМБ. Крім підвищеного ліміту ці дві пропозиції мають і подовжений пільговий період – 62 дні. Мінімальний щомісячний платіж в Альфа-Банку складає 5%, але є можливість повернення 20% витрачених ресурсів (cashback). По картковому продукту «ВСЕМОЖУ» мінімальний щомісячний платіж становить 3%. Найдовший пільговий період по кредитній картці пропонує Райффайзен Банк Аваль – 100 днів за умов кредитного ліміту у сумі 100 000 грн. та мінімального щомісячного платежу у розмірі 5% від суми заборгованості.

Достатньо розповсюдженим продуктом для банків є кредит «готівкою». Асортимент

таких продуктів достатньо широкий, умови кредитування банків дуже схожі. На що ж звертати увагу при виборі даного продукту?

По-перше, сума кредиту. Максимальний її розмір пропонує Альфа-Банк та Райффайзен Банк Аваль – 500 000 грн. Обмеження щодо мінімальної суми кредиту визначені в УкрСиббанку та Райффайзен Банку Аваль – 3000 грн. та 2000 грн. відповідно. Другий критерій вибору – строк кредиту. Його максимальний розмір - до 6 років пропонує Райффайзен Банк Аваль, найкоротший строк – 48 місяців визначений умовами кредитування Альфа-Банку. Крім того, банками визначені певні вікові обмеження щодо права користування зазначеним кредитним продуктом. Найбільший віковий період пропонує ПУМБ – від 18 до 70 років. Інші банківські установи надають кредит «готівкою» тільки особам з 21 року, а деякі – з 23 років. Вартість даного кредитного продукту коливається в межах від 0% до 77%. Слід зазначити, що це найдорожчий банківський продукт.

Таблиця 3

Банківський продукт – «Кредит готівкою»

Показник	Банківські установи			
	Альфа-Банк	УкрСиббанк	ПУМБ	Райффайзен банк Аваль
Сума кредиту, грн	до 500 000 грн	від 3000 грн. до 150 000 грн.	до 300 000 грн.	від 2000 грн. до 500 000 грн.
Строк кредиту, грн.	до 48 місяців	від 3 до 60 місяців		до 6 років
Вартість кредиту,%	від 0%	77%	0,01% або 2,26 грн. на день	27,1%-59,9%
Вікові обмеження	від 21 до 70 років	від 21 до 65 років	від 18 до 70 років	від 23 до 69 років

Систематизовано автором за даними офіційних сайтів банківських установ [11, 12, 13, 14]

«Кредит на авто» завжди був і залишається актуальним для населення. Серед тих банківських установ, які ми обрали для дослідження,

такий кредитний продукт пропонують Приватбанк, УкрСиббанк та Ощадбанк (табл. 4).

Таблиця 4

Банківський продукт – «Кредит на Авто»

Показник	Банківські установи		
	Приватбанк	УкрСиббанк	Ощадбанк
Процентна ставка,%	18	від 0,01% до 15,99%	від 0,1% до 12,99%
Разова комісія,%	1,50%	2,99%	від 1,5% до 2,5%
Початковий внесок,%	від 10%	від 10% до 30%	від 10%
Строк, років	від 1 до 7 років	до 7 років	до 7 років

Систематизовано автором за даними офіційних сайтів банківських установ [10, 13, 15]

Усі банківські установи встановили однаковий строк кредиту – 7 років та розмір початкового внеску – від 10%. Що стосується вартості кредиту, то тут кожен банк визначає власний рівень процентної ставки та разової комісії. Максимальну процентну ставку – 18% пропонує Приватбанк, а найвищий відсоток разової комісії визначений в УкрСиббанку - 2,99%.

Не менш популярним для фізичних осіб є «Кредит на придбання нерухомості». Слід зазначити, що іпотечне кредитування в Україні належить до ризикових банківських продуктів, тому не кожен банк готовий пропонувати іпотеку на ринку кредитування. На сьогодні програми іпотечного кредитування пропонують державні банки – Приватбанк та Ощадбанк. Умови кредитування залежать від

того на якому ринку клієнт купує житло – первинному чи вторинному (табл. 5)

У Приватбанку сума іпотеки коливається від 100 000 грн. до 2 000 000 грн., а в Ощадбанку – до 10 000 000 грн., що у 5 разів більше. Початковий внесок у Приватбанку в будь-якому випадку становить 25%. В Ощадбанку цей критерій вище 30%, але для житла, що купується на вторинному ринку, початковий внесок може бути знижений до 10% за умов подання в додаткове забезпечення іншого нерухомого майна.

Вартість іпотечного кредиту в Приватбанку визначена в діапазоні від 17,9 до 20,9% з разовою комісією – 1%. В Ощадбанку процентна ставка становить 19,99%, але для іпотеки первинного ринку на перші 2 роки банк встановлює пільговий відсоток на рівні 8,9% та комісія – 0,99%. Строк кредитування за

іпотечними кредитами становить 20 років. Крім того, Приватбанк дає можливість придбання житла з категорії «нерухомість банку». За цим кредитним продуктом ставка значно

нижча – 14,32% та нульова комісія. Ощадбанк у свою чергу пропонує житло через реалізацію «партнерських програм» за ставкою 18,99% та комісією – 0,99%.

Таблиця 5

Банківський продукт – «Іпотечне кредитування»

Показник	Приватбанк			Ощадбанк		
	Первинний ринок	Вторинний ринок	Нерухомість банку	Первинний ринок	Вторинний ринок	Партнерські програми
Сума кредиту, грн.	від 100 000 грн. до 2 000 000 грн.			до 10 000 000 грн.		
Початковий внесок, %	від 25 %			від 30%	30% або 10% за умови подання в додаткове забезпечення іншого нерухомого майна	від 25%
Ставка за кредитом, %	17,9	20,9	14,32	перші 2 роки - 8,9%, далі - 19,99%	19,99%	18,99%
Строк кредитування, міс.	до 240 місяців			до 240 місяців		
Разова комісія, %	1	1	0	0,99	0,99	0,99

Систематизовано автором за даними офіційних сайтів банківських установ [10, 15]

Сьогодні актуальним для населення є питання скорочення витрат на споживання електроенергії через впровадження різних енергозберігаючих технологій. Цей напрям фінансування підтримується державою та міжнародними фінансовими організаціями, а

тому є можливість для населення отримати кредитні кошти з певним відсотком компенсації. Такі пільгові програми зараз пропонують УкрСиббанк, Райффайзен Банк Аваль та Ощадбанк (таблиця 6).

Таблиця 6

Програми кредитування енергоефективних технологій

Показники	УкрСиббанк	Райффайзен Банк Аваль	Ощадбанк "Державна програма підтримки - Ощадний дім"
Кредитний ліміт, грн.	до 150 000 грн.		від 1000 грн. до 50 000 грн.
Термін кредитування, міс.	до 60 місяців		до 36 місяців
Комісія, грн	14 грн.		4,3% від суми кредиту
Розмір компенсації, %	35% за умов купівлі товарів на сайті www. Igenegy.org.ua		від 20% до 35% в залежності від виду обладнання та матеріалів

Систематизовано автором за даними офіційних сайтів банківських установ [13, 14, 15]

УкрСиббанк та Райффайзен Банк Аваль виступають партнерами Європейського Банку Реконструкції та Розвитку. Максимальна сума кредиту становить 150 000 грн., термін кредитування – до 60 місяців, а також є можливість компенсації у розмірі 35% за умов купівлі товарів на сайті [www. Igenegy.org.ua](http://www.Igenegy.org.ua).

По програмі державної підтримки «Ощадний дім» кожен має можливість отримати

кредит в сумі від 1000 грн. до 50 000 грн., терміном до 3-х років з правом на отримання компенсації від 20 до 35% залежно від виду обладнання та матеріалів.

Висновки. Отже, на ринку кредитування в Україні існує дуже широкий асортимент кредитних продуктів, які водночас дуже схожі між собою, але кожен з них має певні особливості, за допомогою яких банки нама-

гаються конкурувати між собою та привертати увагу клієнта. У першу чергу, це процентна ставка, розмір комісій, відсоток початкового внеску, мінімальний обов'язковий місячний платіж, вікові обмеження тощо. Але, серед всього вище зазначеного, найголовнішим для клієнта залишається вартість

кредиту, яка протягом останніх років дуже висока в порівнянні з іншими країнами світу. Саме цей фактор стримує зростання обсягів кредитування як фізичних так і юридичних осіб, та, відповідно, знижує потенційні можливості банків до збільшення доходів й фінансових результатів.

Список літератури:

1. Демьяненко Н. Кредитный механизм аграрного сектора экономики в период становления рыночных отношений [Текст] / Н. Демьяненко // Экономика Украины. – 1999. – № 4. – С. 15-24.
2. Шумпетер Й. Теория экономического развития: Исследования предпринимательской прибыли, капитала, кредита и цикла конъюнктуры [Текст]. – М.: Прогресс, 1992. – 296 с.
3. Радченко Н. Г. Споживче кредитування: сучасний стан та проблеми розвитку / Н. Г. Радченко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). - 2014. - № 2. - С. 182-188. - Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/>
4. Коваленко В.В. Кредитний ринок України: сучасні проблеми та перспективи розвитку / В.В. Коваленко, Д.Ю. Ткаченко, О.В. Шевченко // Науковий погляд: економіка та управління, 2018. - № 3(61). – С. 90-96
5. Шило Ж.С. Проблеми розвитку кредитного ринку в умовах децентралізації в Україні / Ж.С. Шило // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки. – 2018. – Вип. 2. – С. 231-239.
6. Росола У.В. Кредитна політика та аналіз сучасного стану кредитного ринку України / У.В. Росола, Н.І. Щока, М.С. Ярмолук // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Економіка»: збірник наукових праць / гол. ред. Т.В. Черничко. – Мукачево: МДУ, 2018. – Випуск 1(9). – С. 181-188
7. Швець Ю.О., Горбачов О.Є. Сучасний стан банківського кредитування в Україні: проблеми та перспективи. 2018. № 15. С. 793-798. [Електронний ресурс] Режим доступу: http://economyandsociety.in.ua/journal/15_ukr/120.pdf
8. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bank.gov.ua/>
9. Офіційний сайт Фориншурер [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://forinsurer.com/ratings/banks>
10. Офіційний сайт ПАТ КБ «Приватбанк» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://privatbank.ua/>
11. Офіційний сайт Альфа – Банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://alfabank.ua/>
12. Офіційний сайт Перший Український Міжнародний Банк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://b2b.pumb.ua/>
13. Офіційний сайт УкрСиббанку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://my.ukrsibbank.com/ua/>
14. Офіційний сайт Райффайзен Банк Аваль [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.aval.ua/>
15. Офіційний сайт Ощадбанку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.oschadbank.ua/>

References:

1. Demyanenko N. (1999) Kreditnyy mehanizm agrarnogo sektora ekonomiki v period stanovleniya rynochnykh otnosheniy [Tekst]. *Ekonomika Ukrainy*. № 4, pp. 15-24.
2. Shumpeter Y. Teoriya ekonomicheskogo razvitiya: Issledovaniya predprinimatelskoy pribyli, kapitala, kredita i tsikla kon'yunktury [Tekst].
3. Radchenko N.H. (2014) Spozhyvche kredytuvannya: suchasnyi stan ta problemy rozvytku. *Zbirnyk naukovykh prats Tavriiskoho derzhavnoho ahrotekhnolohichnoho universytetu (ekonomichni nauky)*. № 2, pp. 182-188. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/>
4. Kovalenko V.V., Tkachenko D.Iu., Shevchenko O.V. (2018) Kredytnyi rynek Ukrainy: suchasni problemy ta perspektyvy rozvytku // *Naukovyi pohliad: ekonomika ta upravlinnia*, № 3(61), pp. 90-96
5. Shylo Zh.S. (2018) Problemy rozvytku kredytnoho rynku v umovakh detsentralizatsii v Ukraini. *Visnyk Natsionalnoho universytetu vodnoho hospodarstva ta pryrodokorystuvannia. Ekonomichni nauky*. Vyp. 2, pp. 231-239.
6. Rosola U.V., Shchoka N.I., Yarmoliuk M.S. (2018) Kredytna polityka ta analiz suchasnoho stanu kredytnoho rynku Ukrainy. *Naukovyi visnyk Mukachivskoho derzhavnoho universytetu. Serii «Ekonomika»: zbirnyk naukovykh prats* [hol. red. T.V. Chernychko]. *Mukachevo: MDU*. Vypusk 1(9), pp. 181-188
7. Shvets Yu.O., Horbachov O.Ie. (2018) Suchasnyi stan bankivskoho kredytuvannya v Ukraini: problemy ta perspektyvy. № 15, pp. 793-798. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/15_ukr/120.pdf
8. Ofitsiynyi sait Natsionalnoho banku Ukrainy. URL: <https://www.bank.gov.ua/>
9. Ofitsiynyi sait Forynshurer. URL: <https://forinsurer.com/ratings/banks>
10. Ofitsiynyi sait PAT KB «Pryvatbank». URL: <https://privatbank.ua/>
11. Ofitsiynyi sait Alfa – Banku. URL: <https://alfabank.ua/>
12. Ofitsiynyi sait Pershyi Ukrainyskyi Mizhnarodnyi Bank. URL: <https://b2b.pumb.ua/>
13. Ofitsiynyi sait UkrSybbanku. URL: <https://my.ukrsibbank.com/ua/>
14. Ofitsiynyi sait Raiffaizen Bank Aval. URL: <https://www.aval.ua/>
15. Ofitsiynyi sait Oshchadbanku. URL: <https://www.oschadbank.ua/>